

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

8 Quantum obliget promiſſio externa legitimè acceptata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

verba promissionis censentur ad presentem dirigi. Primò, Quando exprimitur persona presentis; vt Promitto tibi, &c. Secundò, Quando persona, cui fit promissio, non exprimitur, quamuis ea, in cuius fauorem fit, exprimat. vt si dicas, Promitto me daturum Petro 100. tunc enim implicite censetur fieri presentis: sic enim vsus hominum consuevit; & in dubio is sensus verbis contractus est tribuendus, qui faciat valere L. Quoties in stipulat. 80. 7. de verb. obligat. quare si presentis acceptet, valet.

50
Stipulator
non potest
eam condonare.

Notandum Secundò, Eum, qui validè nomine alterius promissionem acceptauit, non posse eam condonare, quia iam tertio ex dispositione legum est ius questum, quo illum priuare non potest. obligatio tamen, qua obstringitur promissor tertio, adhuc pendet, donec à tertio acceptata fuerit: vnde ante eius acceptationem non tenetur eam exequi. ratio est; quia presentis non acceptauit eam nomine suo, sed nomine tertij, & sub eius beneplacito: vnde si ille eam repudiet, tota est irrita; quamuis id in damnum presentis verteret. secus est, quando is qui acceptat promissionem pro tertio, vicissim aliquid repromittit: tunc enim potest condonare promissionem in fauorem tertij factam. ratio est, quia potest se ipsum obligatione soluere, consentiente promissore, cui se obstrinxit. Confirmatur ex reg. 35. 7. de reg. iuris. *Nihil tam naturale est, quam eo genere quidque dissolui, quo colligatum est.* itaque cum hoc vinculum ortum sit ex acceptatione stipulantis, poterit eiusdem remissione dissolui.

Dices, Hoc argumentum videtur probare, etiam posse condonare, etsi nihil repromiserit: quia istdem causis res dissoluitur, quibus ab initio constituit. Nec obstat, quòd tertio videatur ius acquisitum; quia dici potest, ita esse acquisitum, vt pendeat ex arbitrio stipulantis; sicut quando stipulans vicissim aliquid repromittit. Confirmatur, quia consistendo intra limites legis naturæ potest remittere; atqui nullum est ius posituum, quod sciam, quod hanc remissionem irritam reddat; præsertim cum verba promissionis non ad absentem, sed ad stipulatem directa fuerint. Denique stipulans non tenetur absentem indicare se in fauorem ipsius stipulatum esse; præsertim quando ex officio vel mandato non tenebatur res ipsius curare: ac proinde inuicilis ei erit illa stipulatio.

Ob has rationes illa sententia non videtur improbabilis: eamque tenet collector Decisionum Pedemontan. in 70. & fauent Auctores, qui tenent, donationem in fauorem absentis factam & acceptatam, reuocari ex consensu donatarij posse. de quo vide Couarr. lib. 1. variat. cap. 14. n. 13. & infra dub. 9. num. 64. & 65.

51
Promissio
onerosa facta
ab absentem.

Notandum Tertio, Ea, quæ diximus de acceptatione promissionis pro absente, intelligenda esse tantummodò de promissione gratuita seu lucratua. Si enim promissio sit onerosa, seu respectiua, (vt cum promitto tibi me ducturam tuam filiam, si ipsa vicissim velit promittere me venditurum parenti tuo meam domum, si pro ea mille dare velit) non sufficit vt tu pro absente acceptes; sed requiritur vt absens eam acceptet, & repromittat. vnde ante eius repromissionem, quæ vicissim priori promittenti nota sit, semper reuocari potest. Ita Sanctius supra num. 32. Molinari disp. 164. & quidam Iurisperiti. Probatum Primò,

Quia ante vtriusque partis obligationem non potest effici perfectus contractus: contractus enim respectiuis habet tacitam conditionem, Si alter repromittat: qua non impleta, potest rescindi; quia promissio non est plenè acceptata. Secundò, quia absens potest nolle acceptare cum illo onere: ergo similiter contrahens cum absente, potest retrocedere. patet consequens. quia contractus onerosi non debent claudicare. Tertio, Qui acceptat pro absente, non potest acceptare, nisi quatenus ei potest esse comoda: sed hæc nullo modo sufficit; quia etiam si fieret per ipsum absentem, & coram, non sufficeret: debet enim simul adesse repromissio, vt ex vsu communi omnium gentium patet.

Dices, Omnis promissio feruè facta & acceptata ab eo cuius interest eam impleri, seruanda est lege naturæ, siue sit absoluta, siue conditionata. si enim est conditionata, expectandus est euentus conditionis, vt mandetur executioni. Confirmatur Primò, Quia talis promissio facta presentis in fauorem absentis, est absoluta promissio; conditio autem, quæ additur vel subintelligitur, non afficit ipsam promissionem, sed eius executionem; ergo hoc ipso, quo acceptatur ab eo cui immediate fit, obligat absolute; quamuis ad executionem non teneatur, nisi posita conditione. Confirmatur Secundò, Quia qui tale quid promittit, simul censetur promittere se expectaturum vt consensus alterius inquiri possit; alioquin videretur delusorie promittere presentem.

Resp. Si illa promissio est respectiua, postulans repromissionem, potest reuocari ante repromissionem: neque huius conditionis euentus est expectandus lege iustitiæ, sed solum lege constantiæ (si res interea non mutentur) quæ tamen non obligat, nisi forte ad veniale. Ad Primam confirmationem. Illa promissio non est absoluta, quia promissor non intendit se obligare irrevocabiliter, nisi alter repromittat. Ad Secundam confirmationem. Non promittit se expectaturum: alioquin præter promissionem respectiuam esset alia quæ sit gratuita; quod est contra suppositum. agimus enim de eo casu, in quo solum est respectiua. neque ideo est delusoria promissio; quia feruè promittit, neque ab initio habebat in animo reuocare.

DUBITATIO VIII.

Quantum obliget promissio externa legitime acceptata.

Sunt tres sententiæ. Prima est Caietani infra 52
52
Sententia
Caiet. solum obligare sub peccato veniali; per accidens tamen, nempe ratione damni quod promissarius ea non impleta incurreret, posse obligare sub mortali. Ratio ipsius est; quia solum ex quadam honestate morali fidelitatis seu veritatis tenemur promissa implere. sicut enim ex virtute veritatis tenemur dicere verum, & facere vt verba respondeant menti; ita ex eadem virtute obligamur, vt opera respondeant verbis. atqui veritatis virtus non obligat sub peccato mortali: ergo, &c. Sed quidquid sit de veritate huius sententiæ, hoc fundamentum Caietani non est verum. Primò, Quia promittere, non tantum est affirmare se daturum vel facturum, sed vterius est se obli-

52
Sententia
Caiet. solum obligare sub peccato veniali.

Reservatus
fund. Caietani.

obligare alteri, & consequenter ius illi tribuere ad exigendum. vnde dici solet, *promissionem parere debitum*. Secundò, Quia inde sequeretur, eum qui promittit, non magis obligari, quam eum qui absq; promissione affirmat se facturum; quod constat esse falsum communi hominum vsu & sensu. Hoc sequi patet, quia qui tantum affirmat se facturum, tenetur ex virtute veritatis suum dictum verificare, ne lædat honestatem huius virtutis. at qui secundum Caietanum hæc est tota ratio, cur teneatur promittens: ergo non magis obligatur.

53
Veritas obligat ad duo.

Vbi Aduerte, Virtutem veritatis nos obligare ad duo; nempe vt dicta nostra conformemur menti, ne committamus mendacium; & vt facta conformemur dictis, ne dicamus falsum. vtrumque enim requiritur vt quis sit verax in dictis. magis tamen obligat ad non mentiendum, quam ad non dicendum materialiter falsum. Itaque si promissio solum obligaret lege veritatis, minus peccatum esset violare promissum, quam mentiri mendacio officioso; (quod tamen manifestè falsum est) quia minus peccatum est, non facere quod affirmasti te facturum, quam mentiri. certum igitur videtur, promissionem non tantum obligare ex virtute veritatis, (etsi hæc obligatio in ea inueniatur) sed etiam ex peculiari ratione & virtute, quam *fidelitatem* & *fidem* promissorum vocamus.

Alia tamen ratione hæc sententia probari potest. Primò, Quia liberalis promissio solum obligat lege fidelitatis; sed fidelitas non videtur obligare sub peccato mortali, si alia incommoda abint. violatio enim fidei, solum continet quamdam deceptionem proximi absque damno. Secundò, Quia homines parum solent æstimare violationem talium promissorum, nec ideo solent haberi iniusti, sicut fures, aut qui debita iustitiæ non soluunt; sed leues, inconstantes, non satis fidi. Tertiò, Quia plerique promissores, si rogerentur an velint suam promissionem chirographo firmare, dicerent se nolle tam strictè obligari. Itaque hæc sententia est probabilis; si tamen promissor non intendat amplius se obligare, quam ex fidelitate. eamque tenent multi docti viri, vt Henriquez de excommunicatione cap. 17. Franciscus Garcia de contract. 1. p. cap. 3. Fumus verb. Perfidia, & ex parte Molina disp. 362.

54
Est probabile.

Secunda sententia est, Obligationem promissionis pendere ex intentione promittentis. si enim promissor intendat se solum obligare ex honestate morali; solum tenebitur sub peccato veniali. si verò intendat se obligare strictè & ex iustitia; tunc tenebitur sub peccato mortali. Ita Molina supra. estque probabilis, sed non satis explicat vim promissionis, quantum ipsa per se, præcisa intentione extrinseca, obliget.

55
Obligat sub p. m.

Tertia sententia est communior DD. Promissionem, si materia notabilis sit, obligare sub peccato mortali. Pro qua

Dico Primò, Omnis promissio facta animo promittendi, in re magni momenti, vbi acceptata fuerit, obligat sub peccato mortali ad sui impletionem. Tenet Nauarr. c. 18. n. 6. Sotus 1. 7. q. 2. art. 1. ad 1. Richardus in 4. d. 38. circa tertium principal. q. 3. Antoninus 2. p. tit. 10. cap. 1. §. 4. vbi fuse agit de hac re, & videtur esse communis Canonistarum. vide Couarr. in cap. Quamuis pactum. §. 4. vbi citat multos.

Probatur Primò, Quia omnis promissio, si fiat per formulam stipulationis, tribuit actionem in foro externo, & promissor cogitur eam implere, vt omnes DD. tradunt: ergo inducit strictam obligationem; nempe lege Iustitiæ, vel virtutis Iustitiæ valde affinis, quæ proinde Iustitia dici possit.

Dices, Hinc solum sequi, promissionem inducere talem obligationem, si fiat interueniente formula stipulationis, non autem si fiat simpliciter.

Resp. Formula stipulationis non reddit promissionem firmiorem in foro conscientiæ, sed solum in foro externo; quia præsumitur maiore cum deliberatione facta, quando hæc interuenit. Deinde etsi Iure Digestorum, requisita fuerit stipulatio, vt promissio simplex tribueret actionem in foro externo; tamen Iure Codicis non videtur requiri; vt colligi potest ex L. 1. Si quis argentum. C. de donationibus. Adde, quidquid sit de Iure civili, tamen Iure Canonico conceditur actio ex promissione acceptata, etiam si formula stipulationis non interuenierit. vt patet ex c. 1. de pactis. estque communis sententia Doctorum, teste Gomezio tom. 2. c. 9. n. 2. & Couarr. in cap. Quamuis pactum. p. 2. §. 4. n. 24 & 25. Nec refert quòd Ius Canonicum requirit expressionem causæ, quia dum causam non exprimis cur promittas, videris per errorem promittere: quæ tamen præsumptio cessat in foro conscientiæ. vide Siluestrum v. Pactum. num. 3.

Iure Can.
datur actio
ex promiss.

Probatur Secundò, Promissio onerosa acceptata obligat lege Iustitiæ, vt omnes fatentur: ergo etiam gratuita. consequentia probatur: quia etsi in onerosa sit perfectior obligatio, eò quòd pro obligatione rependatur æqualis obligatio; tamen hoc non facit obligationem promittentis esse alterius generis, aut non pertinere etiam suo modo ad virtutem Iustitiæ.

Dices, Qui facit promissionem gratuitam, non videtur se tam strictè velle obligare, sed solum ex virtute fidei, ita vt si non seruet, faciat contra fidem seu fidelitatem, non tamen contra Iustitiam.

Resp. Virtutem fidei esse eam, qua quis seruat promissum, quia promittit, & se verbis obstrinxit. vnde quantum obliget promissio, non est spectandum ex virtute fidei; sed contra, quantum fides obliget, diiudicandum est ex natura promissionis: atqui promissio ex natura sua obligat supra simplicem assertionem, vt ostensum est: ergo fides, cuius est implere promissum, obligat plusquam virtus veritatis, cuius est verificare assertum. neque intelligi potest, quæ sit hæc maior obligatio, nisi sit Iustitia, vel virtutis Iustitiæ valde affinis.

Fides.

Tertiò probatur, Quia promissio datur ius ad rem, quòd etiam ad heredes promissarii transit: sicut & obligatio promissoris ad ipsius heredes traicitur: atqui huiusmodi Iuri respondet obligatio Iustitiæ. Confirmatur; quia promissarius dicit sibi rem deberi, potestque debitum exigere, vel condonare; quòd signum est, esse debitum Iustitiæ, vel virtutis affinis.

Promissio
ne datur
ius ad rem.

Quartò, Omnis obligatio contractuum est obligatio Iustitiæ, & non oritur nisi promissione: ergo promissio inducit obligationem Iustitiæ.

Quintò, Quia homines queri solent, iniuriam sibi fieri, si promissio violetur. ergo sit contra obligationem Iustitiæ.

Sextò, Homines non solent acquiescere simplici assertioni, sed solent exigere promissionem, quasi

quasi tunc demum sint secuti: sentiunt ergo inducere obligationem iustitiae:

Septimò, Quia Cicero lib. 1. Offic. dicit: *Fundamentum iustitiae est fides, id est, dictorum conventionumque constantia & veritas.* Vocat fidem iustitiae fundamentum; quia est causa operum iustorum, seu cur implentur promissa, & serventur contractus. nam fides nihil est aliud, quam affectus voluntatis, inclinans ad servanda promissa, non tantum gratuita, sed etiam onerosa; idque non tantum ad verificandum quod dictum est, sed propriè ad satisfaciendum obligationi, quae ex promissione est orta. vnde videtur esse pars iustitiae.

Petes, Quanti momenti debet esse res promissa, ut violatio promissionis censetur esse mortifera?

56 *Quanti res promissa esse debeat.* Resp. Nauarrus cap. 18. num. 6. insinuat sufficere ut res sit notabilis. rem autem *notabilem* explicat esse eam, quae in furto notabilis censetur. Sed certum est, in promissione longè maiorem requiri, ut docet Lopez lib. 2. de contract. cap. vltimo, & Ioannes Penna, quem ibidem adducit. vnde si furtum vnius aurei est peccatum mortale; requiruntur plures aurei, ut promissum sub mortali obliget. Ratio est, quia promissum longè imperfectiore modo est debitum. nam per promissionem solum datur ius ad rem; & multis modis potest reuocari, vel impediri. Deinde censetur maior iniuria, si vnum aureum surripias, vel ex contractu oneroso debitum non soluas, quam si quatuor vel quinque ex liberali promissione debitos non soluas.

57 *De virtute fidei.* Dices, Debitum ex iustitia, & debitum ex fidelitate distinguuntur: atqui obligatio promissionis est fidelitatis: ergo non est iustitiae. maior patet ex communi modo loquendi DD. qui solent dicere, deberi quidpiam ex fidelitate, non ex iustitia. Sic oeconomicus, & omnis qui officium aliquod nomine alterius administrat, dicitur ad quaedam teneri ex fidelitate, & non ex iustitia.

Debitum fidelitatis & iustitiae. Resp. Si nomen *iustitiae* omnino strictè sumatur, videtur debitum fidelitatis à debito iustitiae, & fidelitas à iustitia distingui. Debitum enim fidelitatis, quod ex liberali promissione oritur, est multò imperfectius, quam id quod debetur lege iustitiae, ratione contractus, vel damni dati. Primò, Quia promissio solum tribuit ius ad rem, & remotionem. Secundò, Multis modis potest reuocari. Tertio, Quia pendet ex liberalitate promittentis; non enim rependitur aequivalens. Quarto, Non ita adstringit, ut si violes, tenearis ad compensationem lucri cessantis. nemo enim sua liberali promissione censetur se ad hoc velle obligare, nisi id exprimat. Quintò, Quia non necessariò respicit eum qui est tui iuris, ut patet in promissione domini ad seruum, patris ad filium, & Dei ad hominem. Denique quia promissio non impedit, quò minus res dicatur postea gratis dari. debitum autem *perfectae iustitiae* longè maius est; & si non soluat, obligat ad lucrum cessans refundendum: & solum est ad eum qui est sui iuris, & omnino distinctus; & impedit donationem gratuitam. Itaque haec debita sunt distincta. Vnde cum virtus *fidei* seu fidelitas respiciat solum debitum promissionis; iustitia autem debitum perfectum, (restituere enim cuique quod ei perfectò iure debetur; ut si damnum datum, si contractus iniustus, si res aliena ablata) sequitur has quoque

virtutes distinctas esse. quamuis si *iustitia* non tam arctè sumatur, etiam *fidelitatem* sub se comprehendat. & sic fidelitas nihil erit aliud, quam iustitia inadèquate concepta; nempe quatenus reddit cuique ius suum ex promissione debitum. & hoc modo debitum promissionis à multis DD. dicitur debitum iustitiae. Verùm melius dicitur haec distingui sicut diximus.

Hinc patet Primò, Quia ratione oeconomicus tenetur ex fidelitate in contractibus & negotiis gerendis spectare maxima commoda sui domini; & non ex iustitia: quia etsi ad hoc principaliter ex officio suo non teneatur, tenetur tamen secundariò ex tacita quadam promissione, qua dum officium suscipit, censetur se adstringere ad curandam summam utilitatem domini, quantum commode seu communi diligentia poterit. de quo plura infra cap. 32.

Patet Secundò, Deum, etsi ex sua promissione debeat penitentibus ignoscere, non tamen teneri ex iustitia, sed solum ex fidelitate; tum quia promissioni satisfacit fidelitas propriè, non iustitia strictè accepta; tum quia Deus non potest creaturas lege perfectè iustitiè obstringi; eò quòd semper sit in eius dominio, multò magis quam seruus in potestate domini.

Dico Secundò, Si quis vtatur verbis promissionis, non quidem animo seriò promittendi, sed tantum ad significandum firmum propositum, vel ad firmiter asseuerandum, ut ei credatur, non obligabitur sub peccato mortali ad implendum quod ita promissum, nisi ratione damni inde secuti. Probat, quia talis non obligatur nisi lege veritatis, qua tenetur dicta sua efficere vera, & cauere ne dixerit falsum: atqui ad hoc non obligatur sub peccato mortali, ut rectè Caietan. docet. Hoc modo multorum promissiones, qui leuiter solent multa promittere, sunt intelligendae: non enim mens illorum est seriò se obligare, aut ius aliis tribuere exigendi, sed dumtaxat firmiter asserere. Idem de illis, qui non intendunt se obligare absolute, sed cum conditione circa executionem, v.g. nisi fuerit incommodum aliquod, vel nisi aliud melius occurrerit. Si tamen promissarius putaret alterum seriò promississe, & inde postea contingeret illum damno affici, (ut quia non potest soluere ad diem conductum) promissor tenetur implere sub peccato mortali: quia illo modo promittendi illum de cepit, eaque deceptio est causa sine qua non, damni secuti. quod ut euitetur, debet promissum praestare. Pari modo si promissio facta sit in modum contractus onerosi, & altera pars impleuerit onus seu

60 *Si altera pars contractum impleuit.* conditionem impositam; tenetur implere promissum, etiam si animo non se obligadi, sed decipiendi promiserit. Ratio est, quia tenetur euitare damnum promissarij, & grauem deceptionem, cui causam dedit fidei promittendo. Deinde, quia in contractibus huiusmodi, ex iustitia tenebatur internum consensum adhibere, alioquin decipit alterum, & non rependit aequale. Adde, nullam fore fidem contractuum inter homines, si hac ratione se possent expedire; dicendo se fidei promississe. Si tamen res adhuc sit integra, & nihil incommodum timeatur, nò videtur peccatum mortale, non seruare tale promissum, ut docet Siluester v. Pactum. n. 4. (quamuis potuerit esse peccatum mortiferum in promittendo, propter animum decipiendi) ut si quis animo decipiendi promiserit puellae nuptias: quia

Deus non tenetur ex iustitia propriè.

58

59

60

61

Ficta promissio.

quia reuerà nihil promissit, sed simulauit se promittere, ex qua simulatione nihil incommodi puelle obuenit. quòd si talis à Iudice rogetur an promiserit, poterit negare etiam cum iuramento; quia reuerà non promissit. quòd si per sententiam Iudicis iubeatur promissum implere, debet parere; si non parendo timeretur scandalum: alioquin non tenebitur. quare potest vertere solum, ne cogatur sententia in falsa præsumptione fundatæ morem gerere, vt in simili docet Sotus lib.7. quæst. 1.a.2.

DVBITATIO IX.

Vtrum promissioni vel donationi iam acceptata possit apponi aliquod onus, vel impositum tolli.

62 **D**ico Primò, Ante acceptationem promissionis vel donationis, potest onus imponi. vt si dem tibi domum vel agrum sine onere, priusquam acceptes, possum imponere onus, vt mihi vel alteri tenearis inde soluere aliquam pensulam annuam, vel post certum tempus restituere. ratio est, quia potest tota reuocari: ergo multò magis onus imponi.

63 **D**ico Secundò, Post acceptationem non potest vllum onus imponi absque consensu promissarij. Ita Couarruias lib.1. variar. cap. 14. n. 1. ratio est; quia iam consecutus est ius ad rem sine onere; ac proinde sine onere est ei debita. habetur expressè L. Perfecta. 4. C. de donat. quæ sub modo. *Perfecta donatio conditiones postea non capit.*

64 **D**ico Tertio, Si acceptes donationem cum onere in fauorem tertij appposito, ille tertius hoc ipso acquirit ius vt illud onus ei præstes. quod ius transit ad ipsius heredes: est tamen hoc ius reuocabile à donatore vsque ad tempus, quo onus est implendum, nisi fuerit à tertio acceptatum. Ita docet Couarruias num. 3. & 11. Iulius Clarus §. Donatio, q. 13. n. 5. Prior pars colligitur aperte ex L. Quories. 3. C. de donat. quæ sub modo. Altera colligitur ex L. Eum qui. 4. r. Qui sine manumissione ad libertatem perueniunt. vbi significatur à contrario sensu, in potestate venditoris, qui grauamen in fauorem tertij apposuit, esse, illud reuocare ante tempus quo erat implendum. Idem colligitur ex L. 1. & vltima, C. Si mancipium ita fuerit alienatum, &c.

65 **S**ed dubium est, Vtrum sit reuocabile à donatore, postquam tempus aduenit. v. g. dedi tibi domum cum onere, vt post quinquennium caedas Petro: transactum est quinquennium: nondum cessisti, nec Petro quidquam significatum: vtrum possim te hoc onere liberare, vel domum meam repetere, vt mihi seruem.

Resp & Dico Quarto, Etsi probabile valde sit, tunc non posse amplius reuocari; tamen contrarium quoque est probabile, nempe posse reuocari à donatore, donec ipse vel alius nomine ipsius acceptauerit quod in ipsius fauore est constitutum, vel donec cœperit impleri. Priorem partem tenet Clarus n. 5. multiq; alij, quos ipse refert. & videtur colligi ex d. L. Quories 3. C. De donationibus quæ sub modo, vbi corrigitur Ius vetus, quo post tempus elapsam, si onus appositum in fauorem tertij non erat præstitum à donatario, concedebatur vt à donatore & ab heredibus eius posset reuocari.

Potest onus illud tolli ante acceptationem tertij.

Alteram partem tenet Couarruias num. 13. & Bartol. in L. Qui Romæ. 122. §. Flauius. num. 1. de verborum obligationibus. ratio est, quia donatio ante acceptationem non est valida: ergo tertius ille non acceptauerit eam per se vel alium, poterit reuocari. Nec obstat d. L. Quories: quia ad eius interpretationem satis est vt heredes donatoris non possint eam reuocare, & vt illi tertio competat actio in donatarium, volente donatore: non autem donatore nolente & reuocante onus impositum.

Aduerte tamen, si tertius ille, in cuius fauorem onus impositum est donationi, sit ciuitas vel causa pia, statim atque fuerit acceptata à donatario, acquirit ius irrevocabile ad actionem in rem: vt patet ex L. vt inter. 23. C. de sacrosanctis Ecclesiis, & docet Couarruias num. 14.

68 **D**ixi, *Posse reuocari à donatore*; quia ipsius heredes non possunt reuocare onus impositum, etiam si nondum sit impletum, nec tempus implendi aduenit. vt patet ex d. L. Quories, & docet Couarruias num. 17: estque sententia communis. Ratio est, quia eius est reuocare, qui donationem liberè fecit. vnde mortuo donatore, onus illud fit irrevocabile. Similiter fit irrevocabile, quando cœperit impleri; quia tunc censetur ille tertius acceptasse, qui enim rem donatam acceptat, satis acceptat ipsam donationem.

DVBITATIO X.

Quibus euentis promissio acceptata & antea valida desinat obligare.

69 **Q**uidam dicunt, eam desinere obligare, quando ita mutatur status rerum vel personarum, vt si promissor hanc mutationem præcogitasset, nolisset promittere vel donare. Ita Nauarr. c. 18. num. 7. & quidam alij. quæ regula in multis casibus est idonea; præsertim quando promissio vel donatio facta est homini. In quibusdam tamen factis Deo, habet difficultatem. multi enim vouent castitatem vel Religionis ingressum, non præcogitantes difficultates obuenturas, quas si præuidissent, nolissent promittere, vt ipsi timentur: tamen omnium iudicio manent obligati; nam debebant hæc omnia præcogitare, & iuxta monitum Saluatoris, sedere & computare sumptus, qui ad turrim euangelicam extruendam sunt necessarii. vnde si non fecerint, sibi impudent. reuerentia enim diuinæ Maiestatì debita postulat, vt promissio impleatur secundum eum sensum; eamque mentem, quam promissor reipsa habuit explicitè vel implicitè, dum promitteret; non autem secundum eam quam habuisset, si hæc vel illa præcogitasset. Id tamen in promissionibus homini factis non est necessarium, quia hæc facilius reuocantur. vide infra c. 40. dub. 2.

Resp, igitur, Faciliori modo hanc rem explicari posse, si dicamus promissionem desinere obligare, Primò, Si res promissa fiat illicita, vel iniurialis, vel impossibilis. Ita Caietanus q. 113. art. 1. sub finem, & alij Doctores communiter.

70 **S**ecundò, Si status rerum vel personarum ita mutetur, vt promissor secundum iudicium prudentum non videatur illi euentum voluisse comprehendere: quod ex conditione rei promissa, promissio.

67 Ciuitas. Causa pia.

68

69

Promissio facta Deo.

70 Quibus euentis desinat obligare.

71